

Формування новітньої парадигми управління публічними та приватними фінансами в Україні : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Хмельницький-Херсон, 20 грудня 2022 р. Хмельницький-Херсон : ХНТУ, 2022. 197 с.

Організаційний комітет

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

Лариса СІДЕЛЬНИКОВА - д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ:

Олена НОВОСЬОЛОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ:

Ірина ГОНЧАРЕНКО – д.н. з держ. упр., професор, член-кореспондент Академії економічних наук України, завідувач кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету;

Павло ГРИГОРУК - д.е.н., професор, завідувач кафедри автоматизованих систем і моделювання в економіці Хмельницького національного університету;

Оксана ДЕСЯТНЮК - д.е.н., професор, заслужений працівник освіти України, проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародна діяльність) Західноукраїнського національного університету;

Максим ЖИТАР – д.е.н., доцент, академік Академії економічних наук України, перший проректор ПЗВО «Міжнародний європейський університет»;

Ірина ЛУК'ЯНЕНКО – д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки, завідувач кафедри фінансів Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Марина СЛАТВІНСЬКА – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Одеського національного економічного університету;

Ніла ХРУЩ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Хмельницького національного університету;

Інна ШКОЛЬНИК - д.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи Сумського державного університету;

Олена ВОЛКОВА – к.е.н., доцент, декан факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу Херсонського національного технічного університету;

Олена ЄРЕМЯН – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Тетяна ПІНЧУК – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Оксана ПОСАДНЄВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Ірина СИСОЄНКО – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Наталія СТЕФАНОВИЧ – старший викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Таміла ЧИЖОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету;

Тетяна ШРАМ – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

Збірник містить матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Формування новітньої парадигми управління публічними та приватними фінансами в Україні», що відбулася 20 грудня 2022 року на базі Херсонського національного технічного університету.

Видання розраховане на представників наукової спільноти, викладачів, фахівців у галузі фінансів, працівників органів державного управління, студентів закладів вищої освіти.

Відповідальність за достовірність цифрового матеріалу, фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори наданих матеріалів.

Висловлені у тезах доповідей думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

Ткаченко А. В., Чиждова Т. В. ОБІГ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	69
Чиждова Т. В. ВПЛИВ ПОТОЧНИХ ФАКТОРІВ НА ЦІНУ БІТКОЙНІВ.....	72
СЕКЦІЯ 3. СТРАТЕГІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СТРАХОВОГО РИНКУ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.....	75
Klymenko V., Prokopchuk O. THE SPECIFIC COMBINATION OF PARAMETRIC INSURANCE SERVICES FOR THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE UKRAINIAN ECONOMY.....	75
Кузьміна В. О., Новосьолова О. С. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	78
Нечипоренко А. В. СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	81
Ropomarenko O., Prokopchuk O. BEHAVIORAL ASPECTS OF THE INSURANCE TRANSFORMATION PROCESS.....	84
Прокопчук О. Т. СПЕЦИФІКА ЦИФРОВІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ.....	88
СЕКЦІЯ 4. МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ.....	92
Вовк В. М., Ткачук Н. В. ВПЛИВ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА.....	92
Войтович Т. В., Ткачук Н. В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	95
Гузенко О. П. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	98
Кадала В. В. ПРОБЛЕМАТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ В УКРАЇНІ.....	101
Куценко А. О., Житар М. О. ПОТЕНЦІЙНІ ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ВНУТРІШНЬОГО РЕКРУТИНГУ.....	104
Луговський О. М., Сак Т. В. ПОСЛІДОВНІСТЬ ОБҐРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПРИ УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	107
Мунтян Т. Є., Шандова Н. В. ВИКОРИСТАННЯ ТАКСОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ОЦІНКИ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	110
Осадча Т. Ю., Боровік Л. В. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	114
Островська О. А., Кійко Ю. О. ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ У 2022 РОЦІ.....	117
Рибіцька Я. М., Чиждова Т. В. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	121
Сидорчук А. М., Сак Т. В. МІСЦЕ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СТРАТЕГІЧНОМУ ПОТЕНЦІАЛІ ПІДПРИЄМСТВА.....	126
Шовкун І. А. ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ УМОВ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ СТРУКТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ..	129
Штокало Д. В., Мешкова-Кравченко Н. В. ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ.....	133

Нечипоренко А. В.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів,
Київський університет імені Бориса Грінченка

СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Важливим елементом фінансової системи будь-якої країни виступає страховий ринок, що впливає на соціально-економічний розвиток в країні.

Створення ефективної системи захисту майнових прав та інтересів окремих громадян, підприємців і підприємств, підтримка соціальної стабільності в суспільстві й економічної безпеки держави неможливе без функціонування потужного страхового ринку, адже він формує страхове середовище, що спроможне забезпечити страховий захист фізичним та юридичним особам через процес виплати страхових відшкодувань при настанні страхових подій, скорочуючи витрати державного бюджету на компенсацію заподіяних збитків, що виникли через настання надзвичайних ситуацій, різних природних лих, а також забезпечує соціальну підтримку і захищає бізнес від настання непередбачуваних ризиків [1; 2].

Страховий ринок є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Порівняно з європейськими країнами, в Україні страхові послуги користуються значно меншим попитом, особливо в галузі страхування відповідальності та окремих видів особистого страхування, через складну економічну ситуацію держави та нестабільність [3, с. 367].

Повномасштабний військовий наступ РФ на Україну наприкінці лютого 2022 року значно ускладнив умови роботи надавачів небанківських фінансових послуг та відповідно вплинув і на функціонування страхового ринку.

Впродовж останніх років в Україні спостерігається тенденція щодо скорочення кількості страхових компаній, що пов'язано передусім із глобальними викликами та економічною нестабільністю. Так, загальна кількість страхових компаній станом на 31.12.2018 року становила 281, у тому числі СК «life» – 30 компаній, СК «non-life» – 251 компанія; станом на 31.12.2019 – 233 компанії, у тому числі СК «life» – 23 компанії, СК «non-life» – 210 компаній; станом на 31.12.2020 – 210 компаній, у тому числі СК «life» –

20 компаній, СК «non-life» – 190 компаній; станом на 31.12.2021 року – 155 компаній, у тому числі СК «life» – 13 компаній, СК «non-life» – 142 компаній [4].

Станом на 01.09.2022 року в Державному реєстрі фінансових установ (далі – ДРФУ) обліковувалося 140 страховиків, з них 13 – компанії зі страхування життя. Усі страховики в ДРФУ є ліцензіатами [4].

У січні-лютому 2022 року з ДРФУ виключені 10 страховиків-неліцензіатів, які були зареєстровані в зоні ООС та АР Крим, а також 1 страховик – після анулювання йому ліцензій.

За даними Національного банку України, з початку військової агресії страховий ринок зменшився на 5 учасників сегменту non-life: 3 страховики – після анулювання ліцензій (як захід впливу); 1 страховик – після анулювання ліцензій за заявою; 1 страховик, який був у січні 2022 року включений до ДРФУ, проте так і не отримав жодної ліцензії на здійснення страхової діяльності [4].

Станом на 22.09.2022 року у 3 страховиків тимчасово зупинено ліцензії на здійснення страхової діяльності, 1 страховику анульовано ліцензії.

Станом на 30.06.2022 року загальний обсяг активів страховиків у порівнянні з початком року (до військової агресії), майже не змінився (+2,2%) і склав 65,7 млрд. грн. При цьому, за вказаний період кількість страховиків скоротилася – з 155 (01.01.2022 р.) до 142 (01.07.2022 р.) [4].

Страховий ринок продемонстрував помірний приріст прийнятних активів (+2,2%), а у компаній, що звітують – зросли дещо більше (+3,2%)

Обсяг сформованих страхових резервів у I півріччі 2022 року залишився сталим (36,6 млрд. грн.). Традиційно, приріст страхових резервів мав місце у сегменті life, а також зростанням резервів збитків страховиків nonlife за рахунок великих збитків, які у переважній частці були перестраховані, та збільшення термінів врегулювання заявлених збитків, при цьому резерви незароблених премій зменшились з огляду на істотне скорочення обсягів наданих послуг у сегменті non-life [4].

Страховання спрямовано на захист майнових інтересів і безпеку як

фізичних осіб, так і суб'єктів господарювання, тому його роль в умовах сучасного непередбачуваного економічного, соціального, технологічного та екологічного середовища постійно зростає [5; 6].

В умовах воєнного стану страховий ринок України стикнувся з новими викликами, але йому вдалося встояти та функціонувати й надалі, хоча є питання, які потребують вирішення. Передусім, це розроблення нових нормативно-правових актів та внесення змін до діючих, які продовжать ідеологію регулювання ринку; адаптація вітчизняного страхового законодавства відповідно до норм європейського ринку; залучення страховиків до убезпечення ризиків у пріоритетних напрямках розвитку економіки; створення передумов для широкого впровадження медичного страхування; здійснення популяризації страхових послуг серед населення; розширення обсягів страхового покриття та включення до нього актуальних ризиків, зокрема воєнних.

Література

1. Тарасенко Д. Л., Тарасенко О. Ю., Мироненко С. В. Аналіз страхового ринку України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-63> (дата звернення: 15.12.2022).

2. Нечипоренко А. В. Концептуальні підходи до розвитку страхової діяльності в Україні. *Бізнес Інформ*. 2021. № 6. С. 234-239.

3. Kuzheliev M. O., Sokyрко O. S. Insurance services market development: international experience and Ukrainian realia. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 9. С. 365-371.

4. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 15.12.2022).

5. Онишко С. В. Регулятивний потенціал фінансового ринку в умовах глобальних викликів : монографія / за заг. ред. д.е.н., професора С. В. Онишко. Ірпінь : Видавництво Національного університету ДПС України, 2016. 452 с.

6. Кужелев М. А. Предпосылки формирования механизма государственного регулирования системы коммерческого страхования. *Бізнес Інформ*. 2014. № 1. С. 32-37.